

IN HET FRIESE VELD

Een middag met de vogelwachters te Veenklooster

Door Marten J. van Kammen

Het is een zonnige, voor april tamelijk warme zaterdagmiddag.

Het zanderige bouwland voelt eveneens warm aan. 'Se hoeve net iens to brieden', wordt er opgemerkt. De altijd waakzame 'dofert' schijnt er echter anders over te denken...

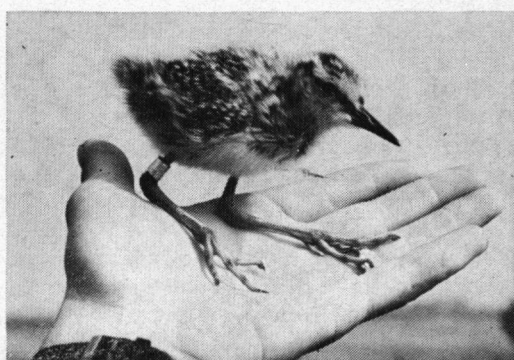
De 'âldhij' begeeft zich op de vleugels! Zijn vleugelslag is eerst traag maar plotseling is hij op volle

snelheid, geeft enkele salto-mortales ten beste en posteert zich dan een honderdtal meters verderop in z'n hele heer en veer.

De onervaren eierzoeker vermoedt evenwel niet dat dit kunstig stukje luchtacrobatiek alleen maar was bedoeld als een afleidingsmanoeuvre en hij zoekt dat waar het hem om gaat, in een geheel verkeerde richting. Het geoefende oog van de 'fjildman' daarentegen trekt zich weinig aan van dit overigens prachtige schouwspel.

De vogelwachter houdt z'n ogen strak gericht op het vlakke veld voor hem. En jawel hoor! In alle rust, toch gehaast, maar zo onopvallend mogelijk probeert het 'douke' zich laag over de grond scherend uit de 'vleugels' te maken.

Zo verdwijnen er één, twee, drie... nog meer kieviten!

Jonge geringde tureluur. Foto: M. J. van Kammen.

Het oriëntatievermogen laat de vogelwachter in de steek door al die opvliegende en wanhopig roepende vogels.

Grutto's schieten als pijlsnelle starfighters omhoog naar de strakblauwe hemel. Hun wiéto-wiéto-wiéto... langzaam overgaand in grútto-grútto... weerkaatst onophoudelijk tegen de bosrand in de verte. Een grote groep bergeenden vliegt luid gakkend op en verdwijnt achter het groen gebladerte van de boomtoppen. De hele vogelbevolking is in rep en roer! 'Der binne wol fûgels dit jier', merkt iemand op. 'Ja, geen wonder', antwoordt een ander, 'ze hebben het weer ook in alle opzichten mee. Als ze nu maar niet zo ernstig werden bedreigd in België, Frankrijk en Italië! Maar enfin, wat we dan nog aan weidevogels bezitten, moeten we dan maar uiterst zorgzaam bewaren.'

Van alle kanten wordt er geroepen, broedtsje ljip... broedtsje skries... wyld e in: tolve! Telkens weer een belevens, het vinden van zo'n voltallig legsel. Snel worden de aantallen eieren genoteerd. Het lijkt weer goed te worden dit jaar.

Een 'sijke', schijnbaar de wanhoop nabij, cirkelt zacht klagend boven de hoofden van de vogelwachters. (Maar voor deze mensen, die vóór de negentiende april nog zo vergenoegd de tere eitjes van de Kievit in hun pet borgen, hoeven ze niet angstig te zijn, want in de mei maand lopen diezelfde mannen zich het vuur uit de sloffen om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk eieren met goed gevolg worden uitbroed.)

Die heeft jongen zegt de expert. Uitkijken is de boodschap, want je ziet die kleine donsballietjes met hun sublieme schutkleur bijna niet. Daar ligt het nest met wat restjes eierschaal. Een Kievit in spe houdt zich angstig gedekt. Even geniet men van die aanblik, dan gaat het weer verder... ljip, trije... twa aeijen fan it waerlamke. Het blijft niet alleen bij woorden. Straks, wanneer de boer de laatste hand legt aan z'n uit de grond opschietende aardappelen, zullen deze natuurbeschermers zorg dragen voor het aanmerken van de legsels en veehouders polsen over hun beweidingsstelsel, zodat tijdig nestbeschermers geplaatst kunnen worden.

Wat betekent toch die zwarte plek daar midden in het weiland?

De opmerkelijke veldman heeft z'n antwoord al klaar. 'Jonge kninen' zegt hij. Voorzichtig wordt wat zand opzij geschoven en daar heb je de pijp al. 'Hoe verstikken ze niet' mompelt iemand. Wonderlijk! De toegang wordt weer keurig met wat zand afgedekt en andere wandelaars passeren dit natuurgeheim zonder dat het opvalt.

Het is een prachtige middag geweest. Men voelde zich weer eens één met de natuur waarvan in zo menig opzicht kan worden genoten.

Alle natte sokken en verder ongerief ten spijt zijn de vogelwachters er toch weer in geslaagd zich enigszins een beeld te vormen van wat er zich in één van die vele vogelreservaten in Friesland (in dit geval het 40 hectare grote vogelreservaat te Veenklooster) in 1972 heeft afgespeeld.

De resultaten waren: totaal 666 eieren in 98 nesten.

Kievit	102	eieren	in	30	nesten	Waterhoentje	64	eieren	in	8	nesten
Grutto	46	"	"	13	"	Meerkoet	14	"	"	2	"
Tureluur	8	"	"	2	"	Wilde eend	140	"	"	14	"
Scholekster	12	"	"	4	"	Slobeend	32	"	"	3	"
Watersnip	8	"	"	2	"	Bergeend	240	"	"	20	"

• *Marten J. van Kammen, Pasteurweg 44, Leeuwarden.*